

Гавриленко І.*

ПУБЛІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ЯК СПЕЦИФІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ США

В останні десятиліття відбувається доповнення традиційних переговорних методів дипломатії новішими, зокрема одним із таких нових та ще недостатньо досліджених методів є «публічна дипломатія», яку можна визначити як комплекс заходів, що здійснюються як центральними, так і закордонними органами зовнішніх зносин держави з метою дослідження ставлення та інформування іноземної громадськості, а також встановлення контактів закордоном, з метою покращення іміджу держави та досягнення національних інтересів. Часто це поняття порівнюється із «пропагандою», однак остання спрямована на внутрішню аудиторію [1].

Із моменту виникнення поняття «публічна дипломатія», а введеним у науку воно було американським дипломатом Е.Галліоном у 1960-их роках, найбільшою мірою воно пов'язане із практикою Сполучених Штатів Америки, зокрема із створеним у 1953 році Інформаційним Агентством США, діяльність якого координувалася радником по зв'язкам із громадськістю Державного департаменту США [2].

Активна діяльність та велика впливовість цього агентства дозволяє, на нашу думку, вже тоді виділити публічну дипломатію як окремий інструмент зовнішньої політики США, однак сучасний етап розвитку публічної дипломатії в США починається у 1999 році, коли Інформаційне Агентство Сполучених Штатів, котре існувало незалежно у 1953-1999 було скасовано, а його функції перебрав на себе Заступник держсекретаря з публічної дипломатії та громадських справ, що свідчить про ще більше визнання важливості цього напрямку [3].

Згідно з інформацією, що подається держдепартаментом США, Заступник держсекретаря забезпечує здійснення публічної дипломатії, що включає у себе комунікацію із світовою громадськістю, культурні програми, академічні гранти, освітні обміни та ідеологічну боротьбу із світовим тероризмом. Заступник держсекретаря очолює 3 бюро у складі держдепартаменту – з освітніх та культурних зв'язків, зв'язків із громадськістю, та міжнародних інформаційних програм, крім того, окремого Відділу політики, планування та ресурсів та Дорадчої комісії з публічної дипломатії, а також бере участь у розробці зовнішньої політики. Нинішнім Заступником держсекретаря з публічної дипломатії та громадських справ є Джудіт МакХейл [4].

Важлива частина функцій, що раніше виконувалися посольствами та іншими органами, наприклад підтримка веб-сайтів посольств та наповнення їх змістом, публікація друкованих видань для країн перебування їх мовою (більше 40-50 видань на рік) більш ніж у 140 країнах нині покладено на апарат Заступника держсекретаря. Іншими методами різноманітні програми обміну, при чому як для відвідування іноземцями Сполучених Штатів, так і для американських громадян закордон, щорічно більш ніж 1300 американських експертів з різних питань проводять лекції за кордоном за рахунок та за підтримки держдепартаменту. Працівники апарату Заступника держсекретаря з публічної дипломатії, що

* студент 4 курсу спеціальності «міжнародні відносини» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Науковий керівник: доц. Ковтун О.Ю.

є професійними дипломатами, працюють більш ніж у 20 американських посольствах за кордоном, з метою інформування місцевої громадськості про програми обміну [4]. Крім того ці структури здійснюють нагляд та підтримку автономних урядових структур та неурядових організацій, що є особливо важливо з огляду на негативне ставлення у деяких державах до американської влади. Прикладами таких організацій є USAID, «Корпус миру», Теле-радіо агентство США, Дипломатичний центр США тощо [4]. Переліченою є лише незначна частина важливої діяльності Заступника держсекретаря з публічної дипломатії та громадських справ та його підлеглих, однак цих прикладів уже достатньо для розуміння важливості ролі публічної дипломатії США.

Головними причинами успіху публічної дипломатії США можна виділити наступні: по-перше, її метою є не вирішення практичних поточних проблем, скоріше вона є превентивним механізмом – покращуючи ставлення нинішньої молоді інших країн до своєї держави, держдепартамент прагне отримати політичні дивіденди у майбутньому, по-друге, до здійснення програм публічної дипломатії США залучається велика кількість неурядових організацій, які завдяки своїй формальній незалежності від влади мають вищий рівень довіри серед іноземних громадян, їхня діяльність жодною мірою не вважається безпосередньо пов'язаною із зовнішньою політикою Сполучених Штатів [5].

На нашу думку, Україні необхідно використати досвід Сполучених Штатів та посилити інтенсивність заходів публічної дипломатії задля покращення власної репутації на міжнародній арені. Навіть за умов неможливості проведення такої діяльності Міністерством закордонних справ України рівноцінної Державному департаменту США, та при недостатності фінансування з державного бюджету, Україна може з такою метою використати власну велику та розгалужену діаспору та систему її організацій, заходів масової інформації, яка вже є досить авторитетною у світі.

Література

1. What is Public Diplomacy?// The USC Center on Public Diplomacy – Режим доступу: http://uscpublicdiplomacy.org/index.php/about/what_is_pd
2. Матвеев В.М. Дипломатическая служба США: Монография. – М. : Междунар. отношения, 1987. – 192 с.
3. Kiehl W. (ed.) America's Dialogue with the World. Washington. – DC: Public Diplomacy Council, 2006. – Режим доступу: <http://www.nyu.edu/brademas/pdf/kiehl.pdf>
4. Under Secretary for Public Diplomacy and Public Affairs//U.S. Department of State – Режим доступу: <http://www.state.gov/r/>
5. Ольга Манжулина Основы эффективности//Стратегия России, №3, Март 2006. – Режим доступу: http://sr.fondedin.ru/new/fullnews_arch_to.php?subaction=showfull&id=1143024584&archive=1143026070&start_from=&ucat=14&